

II KONGRES UNIJE SLOBODNIH SINDIKATA CRNE GORE

Broj: 688

Podgorica, 30.10.2012.g.

PROGRAM RADA za mandatni period 27.10.2012. - 27.10.2016.

U mandatnom periodu 27.10.2012.g – 27.10.2016.g. Unija slobodnih sindikata Crne Gore (USSCG) nastaviće započetu realizaciju Programskih ciljeva utemeljenih na Osnivačkom kongresu održanom 1. novembra 2008.g. U tom smislu, našu pažnju posebno ćemo fokusirati na:

- *ŽIVOT I RAD U PRAVEDNOJ I DEMOKRATSKOJ DRŽAVI*

U periodu između dva kongresa, Crna Gora je dobila status kandidata i u junu 2012.g. otpočela pregovore za članstvo u Evropskoj uniji. USSCG je snažno podržavala proces evropskih integracija i upravo tu činjenicu smatramo od posebnog značaja za dalji razvoj demokratskih procesa i uspostavljanje pravednog društva zasnovanog na vladavini prava i odgovornosti vlasti kada je u pitanju puno poštovanje i unaprjeđenje ljudskih prava i sloboda, uključujući sindikalna prava i slobode, i sprječavanje svakog oblika diskriminacije. U tom pravcu USSCG će pratiti proces pristupanja EU preko predstavnika koje je kandidovala u pregovaračke timove, kao i preko punopravnog članstva u Zajedničkom savjetodavnom odboru, koji se formira za svaku zemlju posebno, kao savjetodavno tijelo Savjeta za pridruživanje, a čine ga predstavnici sindikata, poslodavaca, Vlade i NVO sektora. Zajednički savjetodavni odbor može da piše preporuke Savjetu za pridruživanje, koji je sastavljen od predstavnika EU i šefova vlada ili država zemalja kandidata, sa zaduženjem da prati konkretnu realizaciju na ispunjenju zadataka po svim poglavljima. U tom smislu, Zajednički savjetodavni odbor predstavlja važan mehanizam koji omogućava da se glas predstavnika radnika, poslodavaca i civilnog društva direktno uključi u proces pristupanja u EU.

Posebno u periodu nastajanja USSCG, ali nažalost i danas, naši sindikalni aktivisti i članstvo izvrgnuti su velikim pritiscima i antisindikalnoj diskriminaciji zbog svog opredjeljenja da žele da postanu članovi USSCG i pridruže nam se u borbi za ostvarenje postavljenih programskih ciljeva. Pritisci se vrše i na zaposlene koji pokušaju da iniciraju osnivanje sindikalnih organizacija pri USSCG, što se posebno odnosi na sektor javnih službi i državne organe. Postoje brojni dokazi o takvim slučajevima.

Iz tih razloga USSCG u potpunosti razumije poziciju diskriminiranih pojedinaca i organizacija i snažno će pokretati, ali i podržavati, sve vidove borbe na iskorjenjivanju takvih devijantnih pojava i uspostavljanju pravednog i demokratskog društva.

- *ZAPOSLENOST, ZARADE, SOCIJALNA SIGURNOST*

Jedan od ključnih zadataka USSCG u narednom mandatnom periodu biće borba za veći stepen socijalne sigurnosti naših članova, što se postiže stabilnijim ugovorima o radu, otvaranjem novih radnih mjesta, većom zapošljenošću, povećanjem prosječne zarade, garantovanjem minimuma prava u oblasti zdravstvenog, penzijskog i socijalnog osiguranja, koji će svakom građaninu Crne Gore omogućiti dostojan život. To nije utopijski ideal, to je realnost koju Crna Gora može i mora da ostvari obzirom na mali broj stanovnika u odnosu na bogatstvo prirodnih resursa sa kojima raspolaže. USSCG će insistirati na pravednijoj preraspodjeli ukupnog nacionalnog dohodka, koja je u ovom trenutku na štetu ogromnog broja građana, a u korist šačice pojedinaca. Takođe, insistiraćemo na uvođenju veće stope poreza na bogatstvo i ekstra profit, te konfiskaciji nezakonito stečene imovine u korist državnih socijalnih fondova.

USSCG će nastaviti sa monitoringom i inicijativama prema Inspekciji rada, insistirajući na njenoj agilnijoj i profesionalnijoj ulozi u primjeni zakona i poštovanju prava zaposlenih. Nastavićemo i započetu kampanju borbe protiv rada na crno, koji je veoma izražen, a ne postoji nikakva osmišljena kontinuirana aktivnost na njegovom suzbijanju.

- *REFORME, TRANZICIJA, PRIVATIZACIJA*

Tranzicioni proces u Crnoj Gori još nije završen, a ostala su i brojna društvena bogatstva koja će u narednom periodu biti predmetom privatizacije. Za sve nas je od posebnog značaja da se ne dozvoli ponavljanje apokalipse iz prethodnog privatizacionog perioda, koja nam je stavila katanac na brojne fabrike, crnogorsku privredu bacila na koljena i bespovratno ugasila na desetine hiljada radnih mjesta. Krajnji je trenutak da se zaustavi dalje urušavanje privrednih kapaciteta, stvaranjem tržišnih uslova za dovođenjem pravih strateških partnera, bolje rečeno renomiranih investitora koji svoj profit ne ostvaruju sitnim prevarama i berzanskim malverzacijama, nego mukotrpnim radom, osvajanjem novih tehnologija i asortimana, poštovanjem obaveza prema zaposlenim i državi.

Sticanjem reprezentativnosti na nacionalnom nivou, USSCG je stekla pravo učešća u institucionalnim tijelima u kojima se donose odluke o daljim reformama i privatizaciji. Preko naših predstavnika u Savjetu za privatizaciju i tenderskim komisijama u kojima budemo participirali, zalagaćemo se za transparentnu, pravednu i efikasnu privatizaciju, sa posebnim ciljem da sistemi poput Elektroprivrede, rudnika, Željeznice, Luke Bar, Plantaža, komunalnih usluga, itd., ostanu u većinskom vlasništvu države. Istovremeno, preko naših predstavnika u Socijalnom savjetu, a uskoro i u Fondu PIO, Fondu zdravstva, Zavoda za zapošljavanje, itd, i u stalnoj komunikaciji sa svim poslaničkim klubovima u Skupštini Crne Gore, pratićemo donošenje reformskih zakona, i uticati na njihovo poboljšanje, u mjeri u kojoj to bude potrebno i izvodljivo, kada su u pitanju interesi naših članova i zaposlenih.

- *SOCIJALNI DIJALOG I SOCIJALNO PARTNERSTVO*

USSCG je dala veliki doprinos razvoju socijalnog dijaloga u Crnoj Gori, svojom inicijativom i aktivnom kampanjom na donošenju Zakona o reprezentativnosti sindikata, na osnovu kojeg je krajem 2010.g. uspostavljen pluralizam reprezentativnih sindikata i njihovo

pravo da, po tom osnovu, učestvuju u kolektivnom pregovaranju i socijalnom dijalogu na svim nivoima. Ulaskom naših predstavnika u Socijalni savjet (maj 2011.g.) učinili smo njegov rad transparentnim i dinamičnijim iniciranjem niza tema od aktuelnog značaja za ekonomsko-socijalni položaj zaposlenih. USSCG će nastaviti da razvija započeti trend građenja autentičnog i konstruktivnog, na argumentima zasnovanog, socijalnog dijaloga na svim nivoima, uz uzajamno poštovanje socijalnih partnera.

▪ *KOLEKTIVNO PREGOVARANJE*

Ni nakon godinu dana aktivnih pregovora nije usaglašen i zaključen novi Opšti kolektivni ugovor, dok je prethodni prestao da važi 1. oktobra 2012.g. Svakako da će prvenstveni cilj USSCG u ovoj oblasti biti zaključivanje novog OKU-a, koji ne smije da sadrži manji obim prava u odnosu na prethodni. Inače, zagovornici koncepta neoliberalne ekonomije, koji se u našoj zemlji zagovara, vrše stalni atak na stečena prava zaposlenih, pokušavajući da na teret tih prava omoguće sticanje većeg profita vlasnicima kapitala.

U periodu nakon okončanja globalne ekonomske krize, koja socijalnim partnerima služi kao, po nama, neopravdan izgovor kada su u pitanju naši zahtjevi za poboljšanjem rješenja iz postojećg OKU-a, USSCG će se truditi da poveća obim postojećih prava zaposlenih.

▪ *RADNO I SOCIJALNO ZAKONODAVSTVO*

Stupanjem na snagu izmjena i dopuna Zakona o radu (decembar 2010.g.), značajno su se popravila neoliberalna i nakaradna rješenja Zakona o radu usvojenog 2008.g. Međutim, već postoji izražena tendencija zagovornika neoliberalne ekonomije za potrebom donošenja novog Zakona o radu. Odgovoriti adekvatno na takve izazove i izboriti se za dostojanstvene uslove rada i pristojne zarade zaposlenih, biće jedan od ključnih izazova za USSCG u ovom mandatnom periodu.

Brojne izmjene zakona, kao što su Zakon PIO, Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti; Zakon o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti; Zakona o zdravstvenoj zaštiti, Zakona o zdravstvenom osiguranju, itd., u prethodnom mandatnom periodu značajno su pogoršale ekonomsko-socijalni položaj zaposlenih i građana. Zbog brojnih aktivnosti koje je vodila, pored ostalog, i na očuvanju organizacije i sticanju reprezentativnosti, USSCG nije imala dovoljno prostora i snage da se kvalitetnijim kampanjama izbori protiv takvih izmjena. Ipak, naše aktivnosti, intervencije na tekstove kroz argumentovane primjedbe i predloge, javna saopštenja u procesu donošenja tih izmjena zakona, kampanja prema poslaničkim klubovima, učinile su da su neka loša predložena rješenja izbjegnuta. Zbog toga će USSCG u ovom mandatu prioritarno raditi na realizaciji kongresnih rezolucija: o nužnosti izmjene penzionog sistema; o poštovanju prava zaposlenih na 40-o satnu radnu sedmicu i prava na odmor nedjeljom i praznikom; o zaštiti materinstva i očuvanju stope nataliteta.

▪ *STAMBENA PROBLEMATIKA*

Rješavanje stambenog pitanja, je jedno od ključnih egzistencijalnih pitanja za svakog zaposlenog i građanina. Nažalost, u periodu tranzicije, tačnije od 90-ih godina do danas, ova problematika je marginalizovana od strane države. Izostajanje konkretnih

zakonskih rješenja, onemogućilo je sindikate da u kolektivnom pregovaranju izdejtstvuju klauzule kojim se poslodavci obavezuju na izdvajanje dijela profita u svrhu kvalitetnog rješavanja stambenih pitanja zaposlenih. Posledica toga je, trenutno, beznadan položaj ogromnog broj zaposlenih koji su u podstanarskom statusu ili sa neadekvatno riješenim stambenim pitanjem.

Kao potpisnica Evropske socijalne povelje, koja propisuje da svako ima pravo na stanovanje, naša država se obavezala da će promovisati pristup stanovanju adekvatnog standarda, odnosno da će cijenu stanovanja učinit dostupnom onima koji ne raspolažu adekvatnim resursima. U vezi sa tim, USSCG se tokom prethodnog mandatnog perioda zalagala za formiranje jedinstvenog nacionalnog stambenog fonda u okviru kojeg bi se, uz podršku lokalnih uprava (plac za gradnju oslobođen od plaćanja cijene zemljišta i komunalija), gradili socijalni stanovi, tj. stanovi koji bi se rentirali po minimalnim cijenama za zaposlene koji nijesu u ekonomskoj mogućnosti da na drugi način riješe to pitanje. Pravo na zakup socijalnog stana zaposleni bi mogao koristiti dok ispunjava propisane kriterijume, odnosno dok ne stekne ekonomske uslove da to pitanje rješava samostalno. Sredstva od zakupa koristila bi se za održavanje postojećeg fonda socijalnih stanova, koji bi bio u državnom vlasništvu, dok bi preostali dio sredstava bio usmjeren na izgradnju novih socijalnih stanova.

Obzirom da je u toku proces donošenja novog Zakona o socijalnom stanovanju, obaveza USSCG je da se u tom procesu zalaže za realizaciju naprijed navedenog modela. USSCG će se, takođe, zalagati da stambena problematika postane obavezan dio Opšteg kolektivnog ugovora.

- *SINDIKALNA PRAVA I SLOBODE*

Sindikalna prava i slobode zaposlenih su i dalje na zabrinjavajućem nivou u jednom broju djelatnosti. Zaposleni se, na razne načine, demotivisu da pristupaju sindikatima i formiraju svoje sindikalne organizacije. Vrlo je izražen i pritisak na zaposlene kojim se njima uskraćuje pravo na opredjeljenje između više sindikata, odnosno usmjeravaju se u tzv. poslodavačke „žute“ sindikate. Takva pojava direktna je prijetnja održivosti autentičnog socijalnog dijaloga, ali i socijalnog dijaloga uopšte. USSCG će nastaviti beskompromisnu borbu protiv svih pojedinaca, poslodavac ili institucija koji, na bilo koji način, doprinose pospješivanju antisindikalne diskriminacije. U toj borbi naša pozicija će u narednom periodu biti ojačana, obzirom da smo u međuvremenu postali pridruženi članovi Evropske konfederacije sindikata, a time stekli i veću prohodnost prema međunarodnim institucijama koje su kompetentne za rješavanje ovih pitanja.

Inače, do kraja tekuće godine očekuje se usvajanje izmjena i dopuna Zakona o reprezentativnosti sindikata, čiji predlog se nalazi u skupštinskoj proceduri. Tim izmjenama značajno su poboljšana postojeća zakonska rješenja, tako da će se njegovim usvajanjem otkloniti sve postojeće prepoznate barijere za dokazivanje reprezentativnosti sindikata na svim nivoima.

- *ORGANIZACIONA I KADROVSKA IZGRADNJA USSCG*

Sa postojećom organizacionom i kadrovskom strukturom USSCG je u prethodnom mandatnom periodu uspjela da se odbrani od svih etiketiranja, nasrtaja i pokušaja destabilizacije ili njenog urušavanja, ali i da dokaže reprezentativnost na nacionalnom nivou. Činom sticanja reprezentativnosti USSCG je u nadležnost dobila i brojne obaveze koje proizilaze iz našeg učešća u bipartitnom i tripartitnom socijalnom dijalogu. Sve to zahtijeva i čini neophodnim jačanje organizacionih i kadrovskih kapaciteta, kojima se mora posvetiti posebna pažnja u ovom mandatnom periodu. Sasvim je sigurno da će to biti veliki izazov, obzirom na prostornu i finansijsku ograničenost.

- *MEĐUNARODNA SARADNJA*

Na međunarodnom planu USSCG je u prethodnom mandatu, u izuzetno kratkom roku, uspjela da ostvari veoma dinamičnu međunarodnu aktivnost. Početkom februara 2011.godine, postali smo jedan od osnivača i članica Regionalnog sindikalnog savjeta „Solidarnost“, koji okuplja reprezentativne sindikate svih država koje su nastale sa područja eks Jugoslavije, a 06.03.2012. godine dobili smo status pridruženog člana Evropske konfederacije sindikata. Time smo ispunili jedan od strateških programskih ciljeva koje smo pred sebe postavili na početku prethodnog mandata.

Takođe, jedan broj sindikata (Slovenija, Poljska, Španija) ponudio nam je saradnju na realizaciji zajedničkih projekata, koju smo prihvatili i čija realizacija tek predstoji.

Svakako da će, sve naprijed navedeno, zahtijevati izuzetno dinamičnu aktivnost i zalaganje svih pojedinaca i Stručne službe na kvalitetnom ispunjenju preuzetih obaveza u međunarodnoj saradnji. USSCG će i dalje nastaviti da pospješuje i razvija međunarodnu saradnju sa sindikatima i organizacijama kada god ocijeni da je to od konkretnog značaja za realizaciju programskih ciljeva i naše članstvo.

- *INFORMISANJE I EDUKACIJA*

Informisanje i edukacija sindikalnog članstva prepoznati su od strane USSCG kao pitanja od posebnog strateškog značaja za dalji razvoj i jačanje USSCG. Od zacrtanih zadataka u prethodnom mandatu osnovan je Centar za edukaciju, informisanje i sindikalna pitanja USSCG, i realizovan jedan broj seminara, uglavnom uz pomoć i finansijsku podršku Friedrich Ebert fondacije.

Svakako se može reći da je realizacija ovog programskog cilja bila na sasvim zadovoljavajućem nivou, imajući u vidu dinamiku i težinu procesa kroz koje je USSCG prošla u prethodnom mandatu. Ipak, smatramo da ta aktivnost u ovom mandatu mora biti mnogo izražajnija i bazirana na razvoju i jačanju Centra za edukaciju, informisanje i sindikalna pitanja USSCG. To prevashodno podrazumijeva obezbjeđivanje finansijskih sredstava i kadrovskog potencijala (edukatori, stručno osoblje, itd.), koji bi preuzeli rukovođenje, osmišljavali i realizovali aktivnosti Centra na planu informisanja i edukacije.

P r e d s j e d a v a j u ć i
Predrag Ražnatović